

8. Esperanto

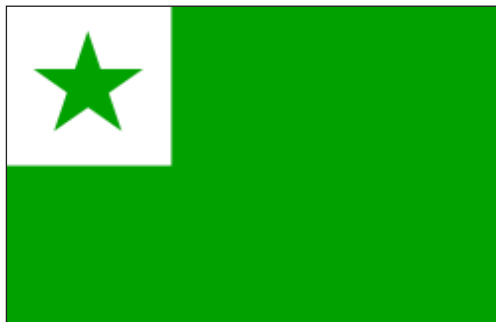
8.1. La aŭtoro

Ludoviko Lazaro Zamenhof (Lazar Markoviĉ Zamenhof, 1859–1917) naskiĝis kiel la unua de 11 infanoj de juda familio en Bjalistoko (Białystok, nun en Pollando), tiam situita en la Rusa Imperio. Ĉ. 70% de la loĝantoj de Bjalistoko estis judoj, krome vivis tie poloj, rusoj, germanoj kaj belorusoj. Tial Ludoviko jam junaĝe spertis ne nur multlingvecon, sed ankaŭ diversnaciismon kaj miskomprenojn, li do imagis, ke iu komuna lingvo solvus la problemojn. Lia patrino parolis kun li en la jida lingvo, lia patro en la rusa. Ludoviko krome parolis pole, lernis la germanan, la francan, la hebrean, poste la antikvan grekan, la latinan kaj la anglan. En 1873 la familio transloĝiĝis al Varsovio, kie la patro ricevis postenon de gimnazia instruisto de la germana kaj franca lingvoj kaj poste laboris kiel cenzuristo de gazetaro. Ludoviko, post finstudo de la varsovia filologia gimnazio, studis medicinon en Moskvo kaj Varsovio, kaj sekve li komencis praktiki kiel kuracisto en la litova urbo Veisiejai. Spertinte, ke la ĝeneralmedicina laboro ne konvenas al li, li specialiĝis en Vieno pri okulkuracado kaj en 1886 eklaboris kiel okulisto en Varsovio. Tie li konatiĝis kun Klara Silbernĉ kaj edzinigis ŝin en 1887. Ili havis tri infanojn.

Post diversaj pripensoj pri la ebla internacia lingvo, Ludoviko konstruis en sia lasta gimnazia jaro «Lingwe Uniwersala», la unuan version de Esperanto, kiun li disvastigis inter siaj samklasanoj. Tiu projekto nekonserviĝis, sed oni scias el diversaj fontoj, ke ĝi baziĝis sur internacia vortaro, regula gramatiko kaj vortfarado pere de afiksoj. Ludoviko daŭre prilaboris ĝin dum siaj universitataj jaroj. En 1885, la lingvo estis finkonstruita, la aŭtoro tamen vane serĉis eldoniston. Finfine, Klara Silbernĉ disponigis sian doton al sia fianĉo por mem financi la eldonon, kaj en 1887 aperis la libreto «*Meždunarodnyj jazyk. Predislovije i polnyj uĉebnik (dlja Russkich)*» t.e. *Internacia lingvo. Antaŭparolo kaj plena lernolibro (por rusoj)*. Ĝi enhavis la 16 bazajn lingvoregulojn kaj ĉ. 900 vortradikojn. Samjare aperis la versioj pola, franca kaj germana, en 1888 la *Dua Libro de l' Lingvo Internacia* kaj en 1889 la angla versio, vortaroj rusa-internacia kaj internacia-germana. La aŭtoro uzis pseŭdonomon *Dr-o Esperanto*, kiu poste iĝis nomo de la lingvo mem.

Figuro 8.1: Ludoviko Lazaro Zamenhof

Figuro 8.2: Esperanto-flago